

Luděk Sobota: Žižkov mého dětství byly dvorky a kina

29.01.2021

Luděk Sobota se narodil v Koněvově ulici a vyrůstal v Radhoštské, kde jeho otec získal za odboj proti Němcům byt. Na Žižkově byl pokřtěn, teď o čtvrti vydal audioknihu.

Před časem jste vydal knihu *Holé a trapné dýchání*, teď jste ji také namluvil. O čem je?

O Žižkově, o dětství, o školách, co jsem navštěvoval, a tak vůbec. Jsem naprosto upřímný, protože tak nějak tuším, že se blíží můj konec. Je mi už jedno, co si o mně kdo pomyslí. První půlka jsou příběhy z mého života, druhá moje psací výplody.

Narodil jste se na Žižkově, že?

Ano, uprostřed války v květnu 1943 ve starém pavlačovém domě v Koněvově ulici, kde bydlela moje babička. Její první muž byl zabit v první světové válce a druhý zemřel na nějakou nemoc, ještě než jsem se narodil. A moji porodní bábu zastřelili v roce 1945 při revoluci Němci. Abychom se udrželi při životě, šla babička od rána do noci podprsenky pro jednu majitelku obchodu se spodním prádlem. Rodiče se za protektorátu přestěhovali do Klánovic. Za to, že tam pak můj otec se svým revolverem odzbrojoval ke konci války Němce, dostal byt 1 + 1 v Radhoštské ulici na rozhraní Žižkova a Vinohrad. Tam jsem vyrůstal.

Křtěný jste také na Žižkově. Jak zní vaše celé jméno?

Byl jsem pokřtěn v kapli v Čajkovského ulici. U křtu byla moje teta Jaroslava, takže si myslím, že moje druhé jméno je Jaroslav.

Jaká je vaše úplně první vzpomínka na rodnou čtvrť?

Právě na dům, kde bydlela babička. Dnes už neexistuje. Pamatuji si, že na pavlači byl záchod a tam byla velká zima.

Rád vzpomínáte i na dědečka. Za první světové války prý přeběhl s kamarádem k Rusům.

Ano. Oba pak odvezli do zajateckého tábora u Taškentu v Turkmenistánu. Tam ale vypukl tyfus. Děda s tím kamarádem utekli, aby se nenakazili. Prý se podhrabali latrínou. Nějakou dobu šli pěšky, potom jeli chvíli vlakem, ale protože neměli „bumážku“, to znamená dokumenty, mohli je chytit a vrátit. Děda tedy pokračoval pěšky a trvalo mu to víc než dva roky. Živil se tím, že Rusům stavěl stodoly, včelíny a podobně. Říkal, že to byli moc hodní lidé, ale nic neuměli. Když došel domů do Čech, založil si hospodářství. Vzpomínám si, že k doktoru šel snad poprvé až v osmdesáti na operaci kýly. V nemocnici si stěžovali, že ho našli kouřit na záchodě. Dožil se 96 let, akorát pak v zimě dost kašlal. Kouřil totiž partyzánky.

Vy sám jste zažil dramatickou událost na konci druhé světové války...

Jel jsem s otcem vlakem z Prahy do Klánovic. Americká letadla začala střílet na lokomotivu, vlak zastavil, lidi vyskákali do příkopu u tratě, někteří padli mrtví. Mně otec přikryl tělo, ale paní vedle nás byla mrtvá. Naštěstí mi byly jen dva roky, tak si to skoro nepamatuju.

Rok potom vám šlo o život podruhé.

Když mi byly tři roky, hráli jsme si u babičky v Dolním Bousově u rybníka s Pepíkem Sladkým, který bydlel blízko nás. Bylo to v zimě, oba jsme měli kabáty — a já do toho rybníka najednou spadl. Když to viděl Pepík, utekl domů. Vydrápal jsem se, ani nevím jak, a běžel rychle domů. Voda ze mě crčela a já se klepal zimou. Babička s dědou mě uložili do postele. Dostal jsem horečku a týden ležel. Pak jsem v pěti letech spadl prarodičům do močůvky.

Kde jste měl jako kluk své království?

V Radhoštské jsme měli v bloku domů dvorek a na něm byla houpačka, pískoviště i bazén — a tam jsme si my všechny poválečné děti hrály. V zimě jsme si tam nosili kýble s vodou, aby zamrzla — a my hráli hokej. Na dvoře jsem byl nejraději a skoro pořád, tam jsem to miloval. Máma ze mě chtěla něco mít, tak k nám chodil učitel z baráku a učil mě na housle. Ale skoro nic mě nenaučil, protože pořád zvonili kluci ze dvora, jestli může jít Lůďa ven. Dodnes se na hřiště mezi Radhoštskou, Lucemburskou, Přemyslovskou a Baranovou ulicí někdy vydám na nostalgickou procházku.

Navštěvoval jste žižkovské biografy?

Do kin na Žižkově jsem chodil velice rád a často. Dodnes si pamatuji jejich jména. Byl to třeba Obzor, Tábor nebo kino Aero. Nejvíc jsem ale chodil do kina Flóra, to bylo překrásné, to už ale byly Vinohrady. Teď je tam nějaká pojišťovna. Taky do Slávie, a to už jsou také Vinohrady. Pro děti bylo vstupné jedna koruna a eskymo stálo padesát haléřů. Jídlo se tam neprodávalo.

To zní jako idylka.

Dětství jsem měl krásné, ale byly chvíle, kdy jsem se bál. Jednou jsem šel v zimě ze školy a na sněhu před domem byla krev. Ptal jsem se, co to je, a řekli mi, že paní Kofránková skočila z okna. Prý proto, že měla rakovinu. Já pak několik nocí nespál, strašně jsem se bál smrti. Když mi bylo 14 let, šel jsem s Edou Urbanem někam na Komenského náměstí a tam koukáme, že do okna leze nějaká starší zavalitější žena. Chvilí tam stála v okně, pak se ho chytla, spustila nohy, potom se pustila celá a žuchla z druhého patra na chodník. Byla to taková tupá rána, lidi ale kolem chodili, jako by se nechumelilo. Po nějaké době někdo zavolal z budky záchranku. My šli s Urbanem domů. Těch tragických věcí bylo dost, ale zásadní vliv to na mne nemělo.

Kam jste chodil na základní školu?

Od první do třetí třídy jsem chodil do školy na náměstí Jiřího z Poděbrad. Potom půlku naší třídy přeřadili do Lupáčovy ulice na Žižkov. Učitelé nás rozsadili kluk—holka, abychom nezlobili. Vedle mne seděla jedničkářka Marie Krušinová a říkala mi, že se narodila v Londýně. To jsem nemohl pochopit. Její máti byla jedním z dětí, které zachránil Schindlerův seznam. Nic jsem o tom ale tehdy nevěděl, a tak mě to netrápilo.

A komediální talent jste v sobě objevil už na základce?

Když jsme jeli vlakem ze školy v přírodě z Rumburka, sedla si ke mně paní učitelka Bláhová a já jí začal vyprávět o naší rodině. Ona se smála, pak se začaly smát všechny děti a mělo to takový úspěch, že jsem pak musel každou hlavní přestávku něco povídat. Jako jediný jsem pak mohl dojídat po přestávce. Stal jsem se populárním, a proto mě asi zvolili předsedou třídy. Po základní škole jsem se ale nedostal na filmovou školu do Čimelic ani na lesnickou do Písku, ale na dopravní průmyslovku.

Kdy jste se poprvé oženil?

V 18 letech. Bylo to něco podobného, jako když jsem spadl do té močůvky. Byla to první žena, kterou jsem intimně poznal, a byla starší o dva a půl roku. Seznámil jsem se s ní v Lovosicích na brigádě. Pak mi řekla, že se mnou čeká dítě. Ale to se spletla. To dítě čekala s nějakým inženýrem, jenže ten už byl ženatý. Já ještě ne. Tak proto mi to asi řekla. Já byl nezkušený, jen jsem si myslel, že jsem si nedával dostatečně pozor. A myslel jsem si, že když s ní čekám dítě, je moje povinnost si ji vzít. Tak jsem byl blbej. Ovlivnilo to samozřejmě celý můj život. To, že kluk není můj, se provalilo kvůli tomu, že jsem se při jedné návštěvě doma v Praze opil. První kluk měl tmavé vlasy a vůbec mi nebyl podobný a žena ho přede mnou schovávala k rodičům. Tak jsem najednou po tom víně blůfoval a povídám, že kluk není můj. A žena řekla: Ty to víš? A už jsem to věděl.

Mnoho let bydlíte na Smíchově. Která ze čtvrtí byla dřív nebezpečnější?

Jednoznačně Žižkov, ale já teď bydlím na Smíchově na Malvazinkách, kde je klid.

Vždy jsem se chtěl zeptat nějakého pamětníka, jak vnímá Žižkovskou věž.

Mně vůbec nevadí. Naopak. Docela se mi líbí.

Začíná rok 2021. Jak se na něj těšíte, co máte v plánu?

Doufám, že v roce 2021 budu na Žižkově točit pro Českou televizi seriál Malé dějiny Žižkova s režisérem Petrem Zahrádkou. Tam se možná objeví i něco z mé knihy. Pilotní díl už jsme natočili. Taky se snad v kinech objeví film, který jsem natočil na jaře roku 2020 a který se jmenuje Stáří není pro sraby. A taky doufám, že už zase budeme hrát v divadle Semafor a na zájezdech hru Návštěvní den u Miloslava Šimka a hru Zajíc v pytli. A ještě mě čeká namlouvání počítačové hry Polda, kde ztvárňuji hlavní roli policisty Pankráce.

Luděk Sobota

Narodil se 27. května 1943 v Praze na Žižkově. Jeho doménou se při studiu na DAMU a poté v divadle stala komika a improvizace. Po studiu působil v divadle v Ústí nad Labem, ve Studiu Ypsilon nebo v divadle Semafor. Zde zůstal mnoho let a diváci milovali jeho scény s Miloslavem Šimkem a Petrem Nárožným. Ve filmu si získal věhlas komedií Jáchyme, hoď ho do stroje. V letech 2006 až 2008 vedl v Praze vlastní Směšné divadlo, kde byl hercem, autorem i režisérem. Účinkovala v něm i jeho druhá manželka Adriana. Spolu mají syna Ladislava, z prvního manželství má syna Roberta. V roce 2017 převzal z rukou prezidenta Miloše Zemana medaili Za zásluhy.